

**NĚKY EXPAT MITI
NYĚMATYAKPY SUTSO
JAP JA AWÄ'ÄTSÄJTĚN
JITS JA KUTUNK NĚKY
NYIKTĚJĚMPEJTĚN**

OGAIPO

Órgano Garante de Acceso a la Información Pública,
Transparencia, Protección de Datos Personales y
Buen Gobierno del Estado de Oaxaca

NĚKY EXPAT MITI NYĚMATYAKPY SUTSO
JAP JA AWÄ'ÄTSÄJTĚN JITS JA KUTUNK
NĚKY NYIKTĚJĚMPEJTĚN

Traducción:
Jesica Pérez Gómez

5

Ti tyijpy ku jap ja kuttujkën jits ja kutunk
nëky nyiktëjëmpejtën?

7

Ti tyijpy ku jap ja kutunk nëky?

9

Pënjaty tiyik takuwänëtë jits ja kutunk
nëky xtuknajä'wa'an?

*Pën yikte'jp et/jääy miti tiyiktakuwänë jits
ja nëky xtuknajääwa'an?*

11

Ti tyijpy unidad de transparencia?

13

Ti tyijpy ku jap ja awä'ätsäjtën jits ja
kutunk nëky nyiktëjëmpejtën jits sutso ja
yik amëtëy?

19

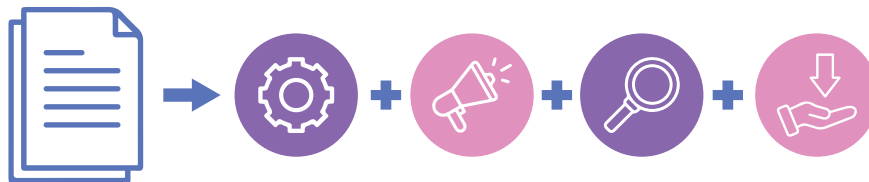
Ti ëyëp ë'ts ntu'mp ku ka' ëts nyëk më'ëy
ja atsojëmpejtën kuts ëts ja kutunk nëky
tinjayiktiy?

23

Ti tyijpy OGAIPO?

**TI TYIJPY KU JAP
JA KUTTUJKÄN JITS
JA KUTUNK NÄKY
NYIKTÄJÄMPEJTÄN?**

Ja' jate'n yik tejp ku jap ja nöttanäyän atem nmëet'äjtyimjitsjati'inyenyiktëjëmpejtënn'amëto'jëm ja nëky miti ja kutunktëjk jyu'tëp, yik'ëyëtëp, uk kyëjëm'ätëp, të yä'ät yik takuwänëtë jits tkëyäktëp ja nëky, ka tsyëkyëyë ku ja jääy yiktëjëmpejtpë kuwännë ntikäpxt ti ja nëky tyik wä'anä'äny uk jati'ts ja nëky jat amëtëy.

**¿TI TYIJPY KU JAP JA
KUTUNK NĚKY?**

Ja jate'n yik te'jp ja nëky miti kyëjëm'ätëp ja ja et ja jääy miti tiyiktakuwänëtë jits ja nëky xtuknajääwa'an, ja'këxp ku ja tunk ja pëk tyiknaxytë, ku ja mëjcutunk t'mëtuntë.

Kuwänë ja kutunk nëky yik nëmato'ot, ka'pxy, jantsy, mupiky, poyji'iky yik yäkt.

Ëy ku ja kutunk nëky nyiknëtë'wa'an jits najääwa'an tite'n ja kutunk tyuntëp pyëktëp, pën jaty ja mëjcutunk myëtuntëp, jits mä ja puktä'äky, ja meeny ja jenkäöp ja tyiktuntë.

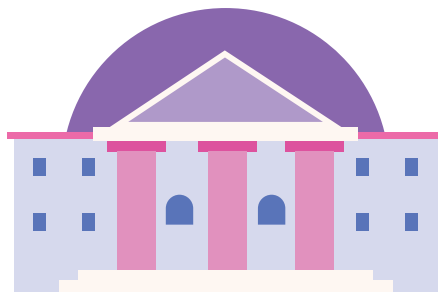

**PËNJATY TIYIK
TAKUWÄNËTË JITS
JA KUTUNK NËKY
XTUKNAJÄ'WA'AN?**

*PËN YIKTE'JP ET/JÄÄY MITI TIYIKTAKUWÄNË
JITS JA NËKY XTUKNAJÄÄWA'AN?*

Ja' jate'n yiktejtöp ja et ja jääy miti ja mëjcutunk meeny, ja mëjcutunk jë pyëktä'äky yik tamëjuutyöp uk y'axäjëtöp jits nayëte'n ja' mitë ja kuttujkën yik yë'ëtyöp.

Ja jate'n yik tejtöp ja et ja jääy miti tiyiktakuwänetë jits ja nëky xtuknajääwa'an: Ja kutunk, ja kutunk tējķ, ja kutunk miti ja kuttujkën kjojtöp jyaatyöp, pën jë kutujkën yik yë'ëtyöp, ja et miti ka ja mëjcutunk tyatëjkëtöp, ja partidos polícticos, ja fideicomisos, ja mëj ëxpëjktäjķ: universidades públicas jits ja sindicatos.

**TI TYIJPY UNIDAD DE
TRANSPARENCIA?**

Ja jate'n yik tejp ja tējk mā ja jāy tyuny miti tiyiktakuwänē jits ja nēky xtuknajääwa'an, ja oficina tējk ja ja tyumpy jits ja tkonmukt ja kutunk nēky, jits ja tnänkyexēt tuki'i yē ja kutunktējk jē nēky; Ja' ja y'axäjēp ja kutunk nēky yiktējēmpejtēn, pyutējkēp ja'ja jāy miti ja yiktējēmpejtēn yikna'xpy. Ēy ja t'kēyākt uk ka'tkēyākt ja kutunk nēky. Tunkpāt ja oficina its ja matyājken nyāxt mēt ja et ja jāy miti tiyiktakuwänē jits ja nēky xtuknajääwa'an

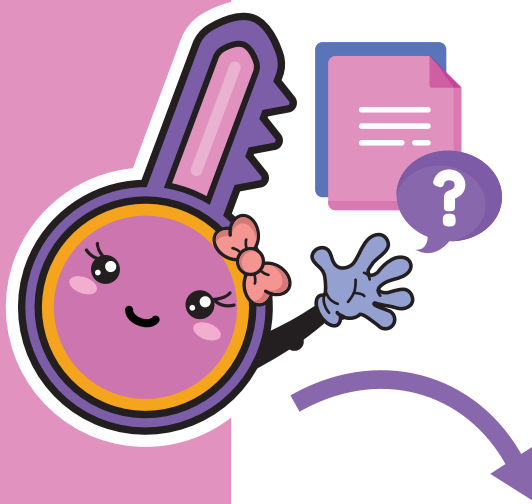
**TII TYIJPY KU JAP JA
AWÄ'ÄTSÄJTËN JITS
JA KUTUNK NËKY
NYIKTËJËMPEJTËN JITS
SUTSO JA YIK AMËTËY?**

Ja' ja tyijpy ku nyektäjəmpejtən ja et ja jääy miti tiyiktakuwänētē jits ja nēky xtuknajääwa'an, ēy ja kē'm ja äw ayuujk n'aspuktäjčkēm, uk ots ja nēkykijxy nkējjä'jēm, jits najääwa'an ti te'n ja kutunk tyuntēp pyektēp, tē ja nēky jat pēkmuktē, konmuktē jits pējkji'íky t'yiketē.

Ēy open jääy ja kutunk nēky tyiktējēmpet uk ots ja kutanaapyē tkaxt; jati'nyē ja yiktējəmpejtən nyaxy ka'tsimy tsyēkyēyē jits jam xēew xkēyākt, ēy ja yiktējəmpejtən jite' n xyiknāxt:

- KēmxyiktējēmpetjamunidaddeTransparencia, jam mā tyuny ja et ja jääy miti ti yiktakuwänē jits ja nēky xtuknajääwa'an, ēy ja kēm jamāw

ayuuiky x'aspëktä'äkt, uk ots ja nëkykijxy xkëxjä'ät uk ots ja nëky jap ja'ayë x'yiktautsët.

- Jap puxjëtpy, unidad de transparencia jë correo electrónico oficial.
- Jap correo postal uk telegrafo.
- Jap pujjëtpy plataforma Nacional de Transparencia.

Ja Unidades de Transparencia pyutëjkëp ja jääy ja' jits ja nëky yiktëjëmpejtën y'ëyët ja' ja mäsë pyutëjkëp ja jääy miti ka'nëkykyäpxp, miti kajaapy, miti ka'amëxän kyapxpy, miti ka'ja pujx tyajatspy tyiktun'nt uk ja jääy mitë kyamëtapyspy.

Ti kuwänë ja kutunk nëky yiktëjëmpejtën myëë'tätp:

- Pën kutunk ja nyëky nyiktëjëmpejtänäm.
- Ka'pxy yik jaapyëtsë'mt ti nëky jëte'n yik amë-toop.
- Mäet uk sutso me'ts ja nëky x'axäjëyä'äny.
- Sutso' me'ts myikkëmo'ot ja nëky.

Mä'jk xëew ja kutunk tmëetäty jits ja nëky atsojëmpejtën ja t'këyäkt, ku me'ts ëxäm ja kutunk nëky xyiktëjëmpëtj kyimjapom ja mä'jk xëew yikmatsyootsëeny.

Ku ja kutunk ka' ja atsojëmpejtën t'këyäkt, ja'p tu'uk ja nëtanäyën jits me'ts xpayë'ëty jatits këxp ka' ja atsojëmpejtën yik yaky, o mets ja nëky tu'uk xyiktuuyë'ëty mitë xyëew RECURSO DE REVISIÓN.

Pënë ka' me'ts xmëti tu'k ja cuenta jap Plataforma Nacional de Transparencia uk ka' xmëtapyyäty sutso ja xyëktëjëmpejt jap pujxjëtpy Plataforma Nacional de Transparencia ëy me'ts mkäxpt jap Centro de Atención a la Sociedad (CAS OAXACA), ëy jap myikputëkët jits ja yëktëjëmpejtën xyiknäxt.

800 004 3247

**TI EYEP E'TS NTU'MP KU
KA' ETS NYEK ME'EY JA
ATSOJEMPEJTEN KU ETS JA
KUTUNK NEKY TINJAYIKTIY?**

Ku ja kutunk ka' tkëyäkty ja nëky miti tixyiknitëwë uk ka' ka'px tkëyaky ëy me'ts ja xpayë'ety jits me'ts ja nëky tu'uk xyiktuuyë'ety mitë xyëëw recurso de revisión jap ja xkëyäkt unidad de transparencia mä tyuny ja et/jäay miti ti yiktakuwänëtë jits ja nëky xtuknajääwa'an.

Ëy ja kë'm ja jäay ja payë'ëyën tpuktä'akt uk ots ja kutanaapyë yik kaxt, ëy ja payë'ëyën xjää, ëy tsa nëky tu'uk xyiktautsët mitë jap tëyëyënë uk ots jap pujjëtpy xpäätp ja nëky. Makmo'kx xeew yikmatsëy jits ja payë'ëyën xpukta'äkt ja ja yik matsyootyëëny ku:

- Ja nëky atsojëmpejtën myëkkëmo'ot.
- Ja makmo'kx xeew të nyäxnë jits ja nëky

atsojëmpejtën jeexyë të myikëmëënyë, uk ku ka' ja nëky atsojëmpejtën myikëmë'ëy.

Ja miti yik tejp recurso de revisión kuwänë ja tmëtätp:

- Ja jääy jë xyëw pën ja payë'yën yik naxpy uk ja kyutanapyë jë xyëëw.
- Ja kutunk jë xyëëw.
- Ja et ja tuuj mä me'ts xtsëky mnëjã'ätëyët ja atsojëmpejtën.
- Ja nëkx mitë me'ts mkatajotkujkatpy.
- Ja nëky mä ojts xyïktëjëmpty ja nëky kutunk

ja jë nyumero de folio uk mä ja nëky kyaxi'iky ku me'ts ja yiktëjëmpejtën ojts xyiknaxy.

- Ja et ja tiempo mä me'ts ojts myik tukmatëy ja nëky atsojëmpejtën, uk juunë ojts ja yëktëjëmpejtën xyiknaxy.
- Mjaapyëtsëm'p jati'ts me'ts xkatajotkujkaty ja nëky atsojëmpejtën.
- Ja nëky atsojëmpejtën jay awänaxy.

TI TYIJPY OGAIPO?

Ja jate'n yiktejp ja et ja oficina tējk miti ja mējcutunk kyatatējkēp, miti ja'p jē kyēm tunk yiknaxpy, miti kē'm ja kyutujkēn yik yē'ēpy, miti tum jate'n ja jāy nyētanaapy, ka'pja tu'uk ja jāy tanēwetsē ja tunk, namay ja tkāpxmuktē, yā'āt oficina tējk ja ja tyumpy jits ja t'exyētē atem jan n'ajānyājxēn miti amēxān yik tejp datos personales jits nayēte'n t'extē jits ja kuttujkēn yikxon tyuuyēvety.

Nēmakoky jam OGAIPO ja tē'exyējktē yāatyējktē tanēpuktāākētē ja ana'mēn, amēxān ja jāy yiktejtē comisionadas y comisionados, consejo general ja yik xēmē'ēy ku ja nyamyukyētē jits tyunmuktē, ja'yik tejp mējcutunk miti tyaniwejtsētēp ja oficina jē tyunk jē pyēk.

Ëy ku atem ja nêtanäâyën nyiktunkpäjtën ku kuwänë ja kutunk nëky nyiktëjëmpejtën jits jate'n nëxem nëyäm ja awäätsäjtën nyik mëja'an nyik kaja'an, jits atem n'amëtoojën, ka'n exëkëeyëm ja kutunk ja tyunk, jits npayëyën jits ja kutunk tnëkäpxt mä ja käjp ja gobierno meeny tyuny jits sutso ja tunkja pëkj ja tyiknäxtë.

Ey ku atem ja kuttujkën nyiktunkpäjtën jits ja kutunk nëky nyiktëjëmpejtën jits najääwa'an sutso ja kukuntëjk tyuntë, pën jaty jam tuntëp jits sutso ja gobierno meeny ja tyiktuntë.

Jämyäts ku met's jap jam nêtanäâyën jits ja kutunk nëky xyiktëjëmpët! Ja OGAIPO mputëkëyëp.

Almendros 122. Colonia Reforma.
Oaxaca de Juárez, Oax.
C.P. 68050

951 515 11 90

800 00 43247

Centro de Atención a la Sociedad - CAS OAXACA